

A Kúria a dr. Nagy Tibor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Karsay Sándor ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 3.M.176/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Törvényszék 2.Mf.20.860/2013/4. számú közbenső ítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Mf.20.860/2013/4. számú közbenső ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt nap alatt - 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében az alperesi felmondás jogellenességének megállapítását, eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatását kérte. Ezen túlmenően elmaradt munkabér, költségtérítés, végkielégítés, szabadságmegváltást-különbözet, és felmentési időre járó átlagkereset, valamint 1.262.730 forint értéknövelő beruházás megfizetésére és cserelakás biztosítására is kérte kötelezni az alperest.

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.176/2012/28. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy a 2012. február 14-én kelt alperesi rendes felmondás jogellenes.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1981. október 24-étől állt az alperes, illetve jogelődje alkalmazásában, a D.K. szám alatti társasház házfelügyelője volt.

A házfelügyelői munkaszerződés 1992. július 15-én került aláírásra azzal, hogy a szerződés szerint a felperes munkaviszonyának kezdete 1981. október 24. A szerződés rögzítette, hogy a felperes munkabére a mindenkor minimálbér, plusz 20 %-a, melyet a lakásszövetkezet vezetése minden évben az infláció mértékének megfelelően emel. A munkavállalót munkabérén és szolgálati lakás juttatáson túlmenően megilleti étkezési hozzájárulás, védőruha (cipő, melegítő, csizma), és tisztálkodószer is. Ennek mértékét a vezetőség határozza meg.

A szövetkezet elnökének személye 2009. évben változott, az új elnök a felperes részére étkezési hozzájárulást, védőruha juttatást nem nyújtott, valamint a minimálbért fizette annak ellenére, hogy a munkaszerződés módosítására a felek között nem került sor.

A felperes munkaszerződése szerint a havi munkaideje 166 óra volt, munkaidő-beosztása a tevékenységi jegyzékben foglaltaknak megfelelően alakult, azt a szerződés rögzítette, valamint azt is, hogy egy pihenőnap illeti meg, amely a szombati nap.

A felperes a hétvégi liftügyletre vonatkozó kötelezettségére 2001. augusztusában bejelentést tett, mely szerint hétvégén nincs liftügylet. Ezt a felügyelőbizottság tudomásul vette, és B.A. felvonókezelőt bízták meg a hétvégi ügylettel.

Sz.A. szövetkezeti elnök 2009. június 10-én felvetette a felperesnek, hogy vállalkozásban végezze a takarítási tevékenységet, illetőleg a munkaszerződését 4 órára csökkentse le, továbbá vonják meg tőle a minimálbér 20 %-át, az étkezési juttatást, illetőleg a védőruha, a tisztálkodószer juttatást. Erről külön döntés nem született, azonban 2009. júliusától egyszemélyi döntési jogkörben eljárva a felperes részére ezen juttatások kifizetése megszűnt.

Az alperes 2010. május 27-én tartott közgyűlésének napirendi pontja a házfelügyelői munkakör módosítása volt. A jegyzőkönyv tanúsága szerint az alperesi ügyvezető elnök javaslatot tett takarékosság miatt a házfelügyelői munkakör módosítására tekintettel arra, hogy évekkel ezelőtt a felperes írásban lemondott a liftügylet ellátásáról, azonban a 20 % ügyleti pótlékot továbbra is fizették a részére. További javaslat volt, hogy 2010. július 1-jétől szüntesse meg a közgyűlés a házfelügyelői munkakört és az ingyen lakhatást. A takarítást a továbbiakban vállalkozóval végeztesse el, a lakáshasználat után bérleti díjat számítson fel. Ezt követően a határozatképes közgyűlés határozatában döntött a házfelügyelői munkakör megszüntetéséről, a takarítás vállalkozásba adásáról, és a lakásszövetkezet tulajdonában lévő lakás használata után bérleti díj felszámolásáról. Ezt követően az alperesi ügyvezető a felperes munkaszerződését nem módosította, 2010. január 1-jétől a minimálbér 20 %-át is fizette.

Az alperes a felperes munkaviszonyát 2012. február 20-án rendes felmondással szüntette meg 2012. május 21. napjával. A felmondás indokolásaként rögzítette a szövetkezet nehéz gazdasági helyzetét, továbbá azt, hogy a pénzügyi nehézségek miatt a házfelügyelői teendőket és a takarítást külső vállalkozóval kívánja elvégeztetni költségtakarékosság okából. Ezenkívül hivatkozott a szövetkezet meghozott közgyűlési határozatára.

A munkaügyi bíróság ítéletében utalt az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 89. §-ának (1) - (4) bekezdésében foglaltakra, valamint az Mt. 4. §-ában rögzítettekre.

A bíróság kifejtette, hogy nem ütközött jogszabályba az alperes működésével kapcsolatos gazdasági okra alapozott felmondási indok.

Az MK. 95. számú állásfoglalás kiemeli, hogy az egyébként jogszerűen fennálló felmondási jog gyakorlása is jogellenessé válik abban az esetben, ha bizonyítottan rendeltetésével össze nem férő célból, esetleges ártási szándékkal bosszúból, zaklatásszerűen gyakorolták, illetve ilyen eredményre vezet.

Nem minősül rendeltetésellenes joggyakorlásnak, ha költségtakarékossági okból nem a munkaviszony, hanem más jogviszony kereten belül kívánja elláttatni az alperes a felperes feladatait, de 2009-től a munkáltató folyamatosan olyan helyzetet teremtett,

amely a munkáltató jogos érdekét csorbította.

A felperes munkaszerződésében a további 20 % díjazás mellé többletfeladatokat az alperes nem határozott meg figyelemmel arra, hogy az általa is becsatolt munkaköri leírás - tevékenységi jegyzék - a liftügyletet tartalmazta, és nem pótfeladatként. Amennyiben a többletteljesítményét kívánta volna az alperes díjazni, a Munka törvénykönyve szerint ezen keresetkiegészítésre vonatkozó többletdíjazást és feladatot is írásba kellett volna foglalni. Az alperes nem tudta igazolni, hogy a munkaszerződésben rögzített 20 % többletteljesítményhez igazodott volna.

A bíróság a rendeltetésellenes joggyakorlás körében utalt arra, hogy a munkabér-megvonáson túl, amelyet már 2010. január 1-jétől kezdődően az alperes nem fizetett a felperesnek, a közgyűlés elé a módosítás iránti javaslat csak 2010. július 1-jén került. A rendszeres étkezési hozzájárulást is munkaszerződés-módosítás nélkül vonták meg 2009-től.

A bíróság nem osztotta az alperesi álláspontot, hogy a szövetkezetnek nem volt pénze, ezért ezt a rendes felmondást nem hajtotta végre a közgyűlési határozattal ellentétben. A rendes felmondást megelőzően tett folyamatos alperesi intézkedések azt szolgálták, hogy a felperes munkaviszonyát ő esetlegesen maga szüntesse meg. A az alperes a felperes felszólító levelére nem válaszolt, ezért egyeztetést nem kezdeményezett, írásbeli figyelmeztetésben részesítette a nem megfelelő munkavégzés miatt. A házfelügyelőtől munkaviszonyának fennállása alatt a közös helyiség kulcsait elvette, utóbb azonban a közüzemek dolgozóit hozzá irányította, hogy oldja meg az elhárítási problémákat. Mindez pedig az Mt. 4. §-ában foglalt rendeltetésellenes joggyakorlás elvébe ütközik.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Törvényszék 2.Mf.20.860/2013/4. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítéletében rámutatott arra, hogy az alperes közgyűlése 2010. május 27-én jogszerűen döntött költségtakarékossági okokból a felperes munkakörének megszüntetéséről. A döntés célszerűségét, eredményességét a bíróság nem vizsgálhatja.

Az alperes részéről a rendeltetésellenes joggyakorlás a felperes munkaviszonyának megszüntetéséről szóló elhatározás megszületésétől, a megszüntetésről szóló közgyűlési döntés meghozatala, és az intézkedés tényleges végrehajtása közötti időszakban következett be. Az alperes a felperes munkaviszonyát érintően olyan intézkedéseket hozott, amelyek tevékenységének ellehetetlenítésére irányultak.

Az alperes a felperes 1992. július 15-én kelt munkaszerződés-módosítása nélkül megvonta a felperestől a munkaszerződésben meghatározott munkabérből a minimálbér 20 %-át kitevő munkabérrészt 2010. január 1-jétől, valamint ugyanezen időponttól kezdődően az étkezési hozzájárulást is. A munkabér megállapítása, annak mértéke

a munkaszerződés fontos eleme, melynek értékelésénél a munkaszerződés tartalmából kell kiindulni.

A felperes 1992. július 15-én kelt tevékenységi jegyzéke a 20 %-os térítésért külön feladatot nem határozott meg. A liftkezelési tevékenység 2001. novemberi megszűnését követően is részesült a felperes ezen juttatásban 2010. január 1-jéig.

Az alperes elnöke a felperes munkakörének megszűnéséről szóló döntést követően a felperest több alkalommal írásbeli figyelmeztetésben részesítette. E körben kiemelendő, hogy a munkaidejének be nem tartását rótták a terhére, amely az alperes szerint 6 órától 14 óráig tartott. Ezzel szemben a munkaszerződés erre vonatkozóan nem tartalmaz eligazítást.

Az étkezési hozzájárulás és a tisztálkodószer, tisztítószer vonatkozásában a felperes igényét az elsőfokú bíróság nem bírálta el, kizárólag a rendeltetésellenes joggyakorlás körében értékelte, hogy ezen juttatásokat a felperes a munkaszerződés rendelkezései ellenére nem kapta meg, azt az alperes a munkaszerződés-módosítása nélkül egyoldalú döntésével megvonta.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős közbenső ítélet „megváltoztatását”, és annak megállapítását kérte, hogy az alperes rendes felmondása „érvényes”. A felperes perköltségben való marasztalását is igényelte.

A felülvizsgálati érvelés szerint a felperes házfelügyelői munkaviszonyának felmondására abból a gazdasági megfontolásból került sor, hogy a lakásszövetkezet a jövőben vállalkozás keretében végeztethesse a házfelügyelői-takarítási feladatokat jelentős anyagi megtakarítást elérve.

Az Mt. 4. §-ának (2) bekezdése szerint a jog gyakorlása akkor nem rendeltetésszerű, ha mások jogos érdekének csorbítására irányul, érdekérvényesítési lehetőségét korlátozza, mások zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányul vagy erre vezet. A bíróságnak az ítéletben azt kellett volna alátámasztania és bizonyítékként megjelölnie, amely a fentiek közül egy, vagy több feltételt megvalósított, erre azonban nem került sor.

Az alperes a 20 % többletdíjazás kifizetését azért nem teljesítette, mivel - a felperes kérésére - a liftügyeleti tevékenység, mint az ellátandó feladat egy része, megszüntetésre került. Mivel erre kifejezetten a felperesnek volt igénye, az Mt. 4. §-ában felhozott rendeltetésszerű joggyakorlás tilalmába ütköző alperesi magatartás nem nyert bizonyítást.

Az a körülmény, hogy a felperes nem kapott étkezési hozzájárulást, semmilyen módon nem értelmezhető úgy, hogy a munkáltató az Mt. 4. § (2) bekezdése szerinti feltételeket megvalósította. A felmondásnak kell a jogos érdekek csorbítására irányulnia, nem pedig a felmondás előtt hónapokkal vagy évvel azelőtt történt eseményeknek.

A bíróság azt is a nem rendeltetésszerű joggyakorlás bizonyítékeként jelölte meg, hogy az alperes a munkaviszony megszüntetéséről szóló szövetkezeti közgyűlési határozatát követően nem azonnal foganatosította a munkaviszony felmondását. Ezzel a

felperest nem érte sérelem, hiszen tovább dolgozhatott, vagyis továbbra is fennmaradt a munkaviszonya.

A szövetkezet a felperesnek is felajánlotta, hogy váltson ki vállalkozói igazolványt, és ilyen minőségében lássa el a takarítási feladatokat, ezt azonban nem vállalta.

A felperes állította ki a jelenléti ívet, amelyen maga tüntette fel, hogy a munkaideje 6 órától 14 óráig tart.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra is, hogy a felperes a közüzemi díj hátralékot nem fizette meg.

Az eljáró bíróságok a joggal való visszaélés keretében arra utaltak, hogy a munkáltató kifogásolt intézkedéseivel arra akarta rászorítani a felperest, hogy a munkaviszonyát ő maga szüntesse meg. Mivel a munkaviszony munkáltatói felmondással szűnt meg, így ennek a hivatkozásnak nincs jelentősége.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme tartalma szerint a jogerős közbenső ítélet hatályában való fenntartására irányult az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 275. §-ának (2) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül. A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt [Pp. 275. § (1) bekezdés]. Ebből következően a felülvizsgálati kérelemhez csatolt iratok nem voltak értékelhetőek.

A jogokat rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni. A törvényben meghatározott jog gyakorlása is jogellenessé válik, ha annak célja más jogos érdekének csorbítása, vagy az komoly érdek nélkül erre vezet.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében tévesen értelmezte az Mt. 4. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat. Eszerint ugyanis a törvény nem taxatív felsorolást tartalmaz, mivel azt rögzíti, hogy a jog gyakorlása különösen akkor nem rendeltetésszerű, ha az mások jogos érdekének csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségének korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányul, vagy vezet. Ebből következően olyan magatartás is alkalmas lehet a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapítására, amely a felsorolásban nem található.

A másodfokú bíróság helytállónan fejtette ki, hogy az alperes közgyűlése 2010. május 27-én költségtakarékossági okra hivatkozva jogszerűen határozhatott a felperes munkaviszonyának megszüntetéséről, a döntés célszerűsége a munkaügyi jogvita keretein kívül esik.

Ugyancsak jogszabálysértés nélkül tartalmazza a jogerős közbenső ítélet, hogy a közgyűlési határozat meghozatala (2010. május 27.) és az intézkedés tényleges végrehajtása (2012. február 14.) közötti időszakban valósult meg a rendeltetésellenes joggyakorlás, amely a

munkaviszony megszüntetéséhez vezetett.

A felperes az 1992. július 15-én kelt munkaszerződése módosítása nélkül 2010. január 1-jétől nem kapta a munkaszerződésben meghatározott munkabérből a minimálbéren felüljáró 20 %-os berrészt, illetve az étkezési hozzájárulást. Nem nyert igazolást az az alperesi hivatkozás, hogy ezen összeg liftügylet fejében járt, amit a felperes már nem teljesített, erre vonatkozóan ugyanis bizonyíték nem állt a bíróság rendelkezésére (Pp. 164.§).

Az alperes ugyancsak nem igazolta, hogy a felperes munkaideje 6 órától 14 óráig tartott, mivel a munkaszerződés 5. pontja csak a havi 176 órás munkaidőt rögzíti, amelynek beosztása a tevékenységi jegyzéknek megfelelően alakult.

Az a körülmény, hogy az alperes a felperes munkaszerződésében rögzített bérezés megfizetésének nem tett eleget, a munkaidő betartásának elmulasztása miatt adott - minden alapot nélkülöző - figyelmeztetést, a közgyűlés 2010. május 27-ei határozata után csak 2012. február 14-én közölt felmondást, és ezzel a felperest hosszú ideig bizonytalan helyzetben tartotta, megvalósította a rendeltetésellenes joggyakorlást (Mt. 4.§.) A munkáltató magatartása - függetlenül attól, hogy a felperes a közgyűlés döntését követően is elláthatta tevékenységét - alkalmas volt a munkavállaló helyzetének ellehetetlenítésére, mind a munkaviszony, mind a lakhatás fenntartása tekintetében tanúsított alperesi magatartás rendeltetésellenességét az eljáró bíróságok helyesen állapították meg.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul, míg illetéket az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kell fizetnie.

Budapest, 2014. április 16.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Takács Andrea s.k. bíró
A kiadmány hiteléül.Nné tisztviselő